

**«У ТОЙ ЗЯМЛІ,
ЯКОЙ ПЛЫВЕ МУРЭЙ...»
(Аўстралія ў беларускіх вершах)**

Алесь Салавей

ПАЛЯДЫН

Зь дзядоў і прадзедаў — гады ў вякі наніжам —
спыніліся шляхі аж пад Паўдзённым Крыжам.
Зь ім верных пяць сяброў. А ты — зусім адзін.
Куды ж цяпер ідзеш, нясхільны Палядын:
спакой вакол цябе. Ня хочаш ты спакою.
Хто вольны — дужы той. Сьцяжынаю цяжкою
ты прагнеш праставаць імкненьню наўздагон —
туды, дзе йшчэ жыве драпежны мастадонт.
Пад стромаю ў руках ня схіліш галябарду.
Ты зь ёй нясеш любоў, нянавісьць і пагарду.
Нянавісьць — жорсткі скон ап'яненым крывёй,
любоў — для спрагненых бальзам вады жывой.

1950

НАДЗЯМНЫМ

Ніяк ня ўсьцешаны нязвычайным новым сьветам,
яшчэ ты не чаўрэў у сугарэньні гэтым,
дзе за халоднаю цаглянаю сьцяной
папугу і кату, чымся табе зы мной,
больш выгады й цяпла. Нямудрыя стварэньні
крычаць, пішчаць, няма спакою ў сугарэньні.
Газэты і лісты адхінены. Ты сьпіш.
І гасьне каганец. Міргкі Паўдзённы Крыж
празь цёмнае вакно, закутае у краты,

твой запалоніць сон. Ня зьведася ты страты:
тугі адлыне боль у забыцці адным —
яе Паўдзённы Крыж атуліць надзямым.

1951

СУМ

Агні ўзьбярэжныя пагаслі за вадою.
На моры вусьцішна. З маркотай і бядою
ты лепш мяне, зямля, навекі пахавай.
Маё апошняе, распачнае: бывай,
бывай, няжытае буйное ўцехі ніва!
І ў струнах горычы збуджаецца шчасьліва
яшчэ нястрачаны дзівосных зыкаў час.
Ты бачыш: твой маяк у цемры не пагас.
Як соладка ўва ўсім, чаго няма, знаходзіць
здавольле, хоць яно ўсуполь з нудой ня ходзіць.
На моры — хваль віры. Між іх знайшоў спакой
нязнаны спыну сум — адзіны сябра мой.

1951

МАЛА

Спытаюцца ў цябе трыбуны масаў:
чаму маўчыш так шмат і творыш мала?..
У сьвеце хварбаў радасных і красаў

кальчэе з холаду зямная гала.
Ствары мэлёдыю вясны, музыка,
яшчэ й зыграй, каб маса не праспала

свiтаньня прыйсьцьнага. Ды пальцы — смыка
і струн іскрыпкі не краналі здаўна.
Ня вобразы ў суладнасьці вялікай,

а зьлітыя ў вадно — і флёра й фаўна
твой зрок заслоньвалі. Цягнуў ты лямку
кавалка хлеба дзённага бяслаўна,

і біўся ў пазачыненую клямку
кавадла й молата, рыдлёўкі й кіркі.
Ты меў адну прызначаную рамку —

ублізь і ўдалеч, удаўжкі і ўшыркі —
мятлу, мяшкі з пшаніцаю ці соляй.
Згінаўся горб — і неба водбліск зыркі

ня мог, пануры, ты разгледзець болей.
...Прыгноблены і стомай, і зьмярканьнем,
ня цешаны дабром, хвалёнай воляй,

сядаў тварыць, іграць. Ды парываньнем
цябе натхняла Муза неахвотна.
О, лепш было маўчаць з убогім граньнем,

бязь сябры доўга плачучы маркотна,
бязь Бацькаўшчыны плачучы заўсёды..
Душа няўстрым пакутвала гаротна,

сузорны шлях да вышняй насалоды
шукаючы ў празьмерлівым гарэньні.
Натуга сіл падужвала нягоды —

і захлыналася чуцьцё ў натхненні.
Ты йзноў сядаш. Сугучны хор бязьлікі
гучэў у дьямэнтавым тварэньні.

Тады ў вакрыленых руках музыкі
іскрыпка валадарна, думна грала.
Луналі з крышталёвых тонаў зыкі —

скупыя зыкі — іх было так мала...

1952

КАМЭНЕ

Як згасьне дзень, не адыйду навекі,
не абміну надойсьцьнае пары.
Прыйду назад, дзе ўсьцяж гамоняць рэкі,
дзе ўтораць ім і нівы, і бары.

Наўскрай зямлі — я жыў і дыхаў імі,
чуў іхны грай над хваляй морскіх вод.
Сваймі былі яны паміж чужымі,
як для вясны — праменны сонца ўсход.

Над імі ў зьле, няволі вісьлі хмары —
я прадчуваў надойсьця вольны рэй,
аб іх сьпяваў ля спадаў Ніягары
і ў тэй зямлі, якой плыве Мурэй.

Знаёміў іх з пахмурным Альбіёнам,
ад іх вітаў цвяцістую Шампань,
і дыхаў дол глыбінным гучным званам,
зь вячорных сноў абуджваючы рань.

У гушчарох зьняверлівае стомы
імкнуўся я парывы духу даць,
каб ён шугаў да зораў па-над стромы
і не схіляў у злыбедах пастаць.

О ты, мая адзіная Камэна,
на ўсіх шляхах нязгінам дзён сьвяці!
Не адыйду... Наперайм крочыць зьмена:
я зь ёй і ў ёй — і ў песьнях, і ў жыцьці.

1959

Сымон Шайцоў

Я ХАЦЕЎ БЫ...

Даўным-даўно ўжо прамінула лета,
але Аўстралія па-летняму адзета,
ў прыродзе зьмены так малыя —
квітнеюць цэлы год тут краскі палявья,
у квецені хмызы і эўкаліпты
зь зялёна-шэраю лістотай:
лісьцінкі падаюць употай.
Зялёныя лугі і мурагі,
краплёныя бліскучай пазалотай.
Купальшчыкі у Ціхім акіяне.
І басанож тут ходзяць хлапчукі...
Вясёлая Аўстралія сьпявае —
ні холаду, ні голаду ня знае.
І птушкі, вечныя прасторай жыхары,
у вырай не лятуць да лепшае пары.
Аўстралія, квітнеючы ты сад!
Тут радасьцю ўсё дыхае, і тыя,
хто выехаў у годы маладыя,
ня думаюць варочацца назад...
А час ляціць-бяжыць...
Вось, каб (я мрою часам)
мне Беларусь сюды забраць і жыць
у шчасьці зь ёю разам!

БЯРОЗКА-ІМІГРАНТКА

Бярозка кволая, мая знаёмка,
як ты дайшла сюды, у край далёкі?
Табе тут горача між шэрых эўкаліптаў.
Расьцеш самотна, адзінока.
Цябе паміж маўклівых эўкаліптаў
пазнаў па тваім белым кажушку —
убраньні нашай любай Беларусі.

Цяпер там лета,
 ну, а тут — зіма...
 Ды толькі сьнегу беллага няма!
 Зімой тут горача,
 ня трэба апранахі,
 ні футры, ні валёнак, ні папахі,
 і ў лесе эўкаліптавым тут цэлы дзень
 сабе шукаеш ад сьпякоты цень...
 Бязрозка родная, і ты, і я —
 чужынцы, эмігранты па няволі,
 жывем мы тут, дзе суш, гарачыня,
 бо на радзіме няма волі!

АЎСТРАЛІЙСКІЯ ЗЯЗЮЛІ

Жывуць у Аўстраліі зязюлі,
 але яны тут не кукуюць,
 не жадаюць варажыць:
 ня кажуць, колькі на чужыне жыць.
 Кажуць толькі: «Пытай у кукабары,
 можа яна паваражыць захоча...»
 А кукабара
 варажыць няздара —
 толькі рагоча...

Янка Ролсан

БАРОСА ВАЛЕЙ

Пагоркі, даліны...
 Шырокі раўніны.
 Так выглядае
 Бароса Валеі.
 Зялёны палеткі,
 Сінія кветкі.
 Так выглядае
 Бароса Валеі.
 Вінаградныя лозы
 Радкамі прыгожы,
 Так выглядае
 Бароса Валеі.
 На позірк выдатны
 Вінарні багаты.
 Так выглядае
 Бароса Валеі.
 Віно прадукуюць
 Усіх ім частуюць
 Тым ганарыцца
 Бароса Валеі.
 Водар паветра
 Здароўе ёсьць гэта.
 Тым ганарыцца
 Бароса Валеі.
 Турысты заглянуць
 Развагу тут маюць
 Тым весяліцца
 Бароса Валеі.
 Сэпельт віарня,
 Гістарычна і файна.
 Няма прыгажэй
 На Бароса Валеі.
 Пальмовы алеі
 Цудоўныя вельмі.
 Гэтым чаруе
 Бароса Валеі.

У вясеньні часок
Маляўнічы куток.
Як ты прыгожы
Бароса Валеі.

А ў гэты час
Клічам і Вас
Наведай ляпей
Бароса Валеі.

Мноства віна,
Пакаштуеш дарма,
Стане мілей
Наш Бароса Валеі.